

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK *

Posamezna številka 16 vinarjev.

Cene po pošti:

za celo leto K 40.—
za polleta . K 20.—
za četrt leta K 10.—
za 1 mesec K 3.50
Za Ljubljano mesečno 3 K
Uredništvo in uprava
Kopitarjeva ulica 61, 6
Uredn. telefon štev. 50.

Mirovna pogodba za Nemško Avstrijo nesprejemljiva.

LDU Curih, 22. julija. (ČTU). »Wiener Mittagszeitung« piše: Objava mirovne pogodbe je v parlamentarnih krogih napravila uničujoč vtis. Vse stranke so soglasno mnenja, da so določbe mirovne pogodbe neizvedljive. Krščansko-socialni poslanci povdarjajo posebno, da so podrobne odredbe glede finančnih žrtev, ki jih zahtevajo od Nemške Avstrije, posebno glede rešitve valute in vojnega posojila, neizvedljive. Nemško-nacionalni poslanci označujejo predvsem teritorialne določbe kot katastrofalne. Nemška Češka, Nemško-Moravsko, Nemško Južno Tirolsko, to so trije trdi udarci. Vrh tega pa naj se vrši glasovanje na Koroškem najprej v bolj slovenskem delu, kar bo gotovo škodovalo poznejšemu glasovanju v bolj nemškem delu Koroške. Socialni demokrati smatrajo izvedbo mirovne pogodbe v njenem gospo-

darskem delu za zaslužjenje Nemške Avstrije za prihodnja 3 desetletja. To je mir sramote, veliko trši, kakor mir, ki je naložen Nemčiji. Nemška Avstrija bo izgubila svojo samostojnost in ostala fmerijalistična kolonija entente.

LDU Dunaj, 22. julija. (ČTU). Jutri ob pol ene se bodo sestali v Feldkirchu državni kancelar dr. Renner, predsednik Seitz, podkancelar Fink, državni tajnik dr. Bauer, Gergit in Schumpeter, predsednik delavskega sveta dr. Friderik Adler in ministrski svetnik Schwarzwald. V Feldkirchu bo začela konferenca, ki bo trajala do četrtega popoldne. Seja narodne skupščine se bo pečala samo z mirovnimi zadevami. V tej seji bodo sklepali o smernicah, po katerih naj se odgovori na ententne mirovne pogoje.

Ofenziva Mažarov proti Rumuniji.

LDU Bukarešta, 22. julija. (Dun. KU) Ogrski korespondenčni urad javlja: Z namenom zasesti one kraje čez Tiso, ki nam jih je predsednik mirovne konference odločil v svoji noti z dne 13. t. m., so naše čete dne 20. t. m. na več mestih prekoračile reko Tiso. Ker pa so se Rumuni na-

vzlic gotovemu sklepu ententnih sil skušali upirati, smo jih mi, da izvedemo sklep, napadli. Od Tokaya pa do Csongrada zmagovito zasledujemo ob vzhodnem bregu Tise poražene rumunske čete. Uplenili smo mnogo vojnega materiala in zarubili veliko ujetnikov.

Ljening ponuja Rumuniji Besarabijo.

LDU Bukarešta, 22. julija. (ČTU) Rumunski tiskovni urad poroča: V Kišenev je prišlo odposlanstvo ruskih boljševikov, ki je ponudilo poveljstvu rumunskih čet na Dnjestru v Ljeningovem imenu mir. Ljening pri tem prepušča Besarabijo Rumuniji in stavlja samo pogoj, da se Rumu-

ni zavežejo, da bodo ukrajinskim državljanom in Kolčakovim privržencem zabranili potovanje v Besarabijo. Na ta predlog se je na besarabski fronti sklenilo osemdnevno premirje. Boljševiška mirovna delegacija je odpotovala v rumunski glavni stan.

Konec Turčije?

LDU Curih, 21. julija. (ČTU). Kakor poroča »Corriere della Sera« iz Pariza, so ententne države v turškem vprašanju skle-

nile, da se Turčija državnopravno popolnoma razpusti.

Pogajanja med dunajsko in praško vlado.

LDU Praga, 22. julija. (ČTU). »Češko Slovo« poroča iz Dunaja: Zadnje dni se zopet vrše pogajanja med zastopniki dunajske in praške vlade, radi dobave premoga za Dunaj. Zopet je dunajska vlada, ki prosi in ki je dosegla tudi intervencijo ententne misli pri praški vladi. Motil bi se pa, kdor bi mislil, da dunajska vlada ponuja za premog kako kompenzacijo, na-

sprotno, ona hoče češki premog brez kompenzacije. Dunajska vlada noče dati materiala, ki ga rabi češka republika, niti železa, niti telefona, niti municije. Dunaj misli, da bo dobil premog zastonj, ali prav poceni in da bo še nadalje zadrževal likvidacijski material, ki pripada republiki, in da se bo še dalje norčeval iz republike, kakor je to storil zadnje dni dr. Bauer, ko

je šlo za dobavo avstrijske municije. »Češko Slovo« svari, da bi se Dunaju dovolilo koncesije in svari tem energičnejše, ker češka industrija sama rabi premog, da zavaruje s tem delo nezavarovanemu delavstvu in ker tudi češkemu delavstvu preti pozimi nevarnost, da bo zopet zato zmrzovalo, da bodo Dunajčani svoje gostilne, kavarne, bare, kinematografe in bodele kurili do 11. 12., in še dalje po noči. »Češko Slovo« zaključuje, da bo češko delavstvo skrbelo za remediuro, ako bodo češki posredovalci na Dunaju dajali Dunajčanom koncesije.

Padec Bele Kuna?

LDU Dunaj, 22. julija. (ČTU). »Wiener Zeitung« poroča iz Amsterdam: »Chicago Tribune« prinaša iz Budimpešte zaupno vest, da so v ponedeljek Belo Kuna vrgli. Na njegovo mesto je stopil triumvirat. Kun pa je zbežal na Dunaj.

Clemenceau zahteva zaupnico

LDU Dunaj, 22. julija. (ČTU) Privatna brzojavka »Wiener Mittagspost« javlja: Clemenceau bo v današnji seji zbornice zahteval zaupnico za se in za svoj kabinet. Večina zbornice zahteva, naj se na novo zasedejo najmanj tri ministrska mesta, med temi mesto finančnega ministra, ki ga naj zasede Tardieu.

Mirovni posvet.

LDU Pariz, 22. julija. (Dun. KU — Brezžično.) Vrhovni medzavezniški svet je obravnaval v svoji včerajšnji seji poročilo medzavezniške komisije glede določitve bolgarskih mej. Nato se je bavil z izvedbo mirovne pogodbe z Nemčijo. Kakor določa mirovna pogodba, je bila imenovana komisija, ki bo upravljala Gorenjo Šlezijo v prehodni dobi, katera bo sledila po odstopu nemške uprave in odhodu nemških čet, in ki izvede končnoveljavno pridelitev te pokrajine. Nadzorovala bo tudi, da se ljudsko glasovanje nemoteno izvrši. Komisija bo sestavljena iz zastopnikov 4 velesil. Hkrati se ustanovita dve komisiji, ki bosta imeli nadzorovati izvedbo kolonialnih in gospodarskih mirovnih pogojev.

Francoski socialisti in splošna stavka.

LDU Versailles, 22. julija. (Dun. KU) Narodni svet francoskih strokovnih organizacij je včeraj nadaljeval razpravo o odpovedani splošni stavki. Iz poročil tajni-

kov posameznih organizacij je razvidno, da delavci o pomenu stavke niso bili dovolj poučeni in da bi stavka, ako jo ne bi bili preložili, ne imela uspeha. Narodni svet je sklenil, da obsoja gospodarsko in finančno politiko ministrstva in izjavil, da se more doseči izboljšanje položaja na Francoskem ne s spremembo posameznih oseb, ampak samo s spremembo načel, ki priznavajo upravičene želje delavcev.

Bolgarska delegacija.

LDU Belgrad, 22. julija. Iz Pariza poročajo, da je bolgarska delegacija, ki se jo pričakuje za 25. julij, bila sestavljena sledeče: ministri Todorov, Danev, Stakozov, Stambulski, prejšnja ministra Sarafov in Gešov ter general Lugov.

Naseljevanje židov v Palestini.

LDU Amsterdam, 22. julija. (DunKU.) Kakor poroča »Radio« iz New Jorka, javlja organizacija zionistov v Ameriki, da bo šlo pol drug ali dva milijona židov iz vseh delov sveta v Palestino. Pričakujejo, da bo iz Rusije prišlo en milijon židov.

Preiskava o potopitvi nemškega brodovja.

LDU Lyon, 22. julija. (DKU Brezlično.) Preiskava zaradi potopitve nemškega ladjevja v Scapallowu je končana. Proti nemškemu admiralu se ne bo sodnijsko postopalo. Ako bodo kako ladjo dvignili, jo bodo razstavili, da se porabijo sestavni deli. Ne nameravajo več, da bi jih zopet porabili kakor vojne ladje, ali da bi jih razdelili med zaveznike. Francija bo morebiti dobila kako odškodnino, vendar o tem še ni določenega nič gotovega.

Pomiloščeni Nemci na Češkem.

LDU Praga, 21. julija. (ČTU) Kakor znano, so bili začetkom tega leta v mnogih nemško-čeških mestih obžalovanja vredni nemiri. Nemško ljudstvo, zapeljanje po napačnih geslih, se je dalo zaveti do sovražnosti proti čehoslovaški republiki in bili so žal tudi spopadi s četami, katere je nemško ljudstvo, v svoji želji po samostojnosti, smatralo za samolastne usiljivce. V Arnavu so zaprli 19, v Hohenelbe pa 76 oseb, proti katerim je državno pravdnistvo v Jičnu radi prestopka javne nasilnosti in upornosti proti straži uvedlo kazensko postopanje. Kakor dokazujejo dolgoletne izkušnje, je stara Avstrija take osebe radi slčnih prestopkov strogo zasledovala in niso ušli kazni. Predsednik čehoslovaške republike pa je uvažajoč, da gre za osebe, ki so jih zapeljali zlobni elementi in fanatizem, vseh 26 obtožencev pomilostil.

D'Annunzio hoče po zraku v Ameriko.

LDU Lugano, 22. julija. (ČTU) Iz Rima poročajo, da je D'Annunzio o priliki neke velike demonstracije izjavil, da bo, kakor hitro mogoče, morda že mesca septembra, poletel iz Rima v Tokio. To bo po poletu preko Oceana drugi največji avialetni dogodek tega leta. D'Annunzio se namreč ava izpustiti na tla v malo vmes-

nihi postajah. Množica je njegovo izjavo navdušeno sprejela in mu klicala »živijo«.

Slabe prehranjevalne razmere na Francoskem.

LDU Saville, 22. julija. (DunKU — Brezlično.) Iz Pariza poročajo: Prehranjevalne razmere na Francoskem so slabše, kakor so jih dosedaj slikale uradne izjave. Posebno manjka pšenice in mesa, in poučeni krogi trdijo, da se bo moralo ljudstvo na Francoskem v kratkem še bolj omejit, kakor med vojno.

Stavka v Nemčiji.

LDU Nauen, 22. julija. (Brezlično.) Kakor poročajo, je ponedeljkova stavka v Nemčiji minula brez posebnih dogodkov. Samo v Berlinu je došlo do spopadov pred dvorano. Ostale demonstracijske sprevede neodvisnih in komunistov je vojaštvo zadržalo brez krvolitja in brez velikih težkoč, da niso došli v notranje mesto. Razkropilo jih je mirnim potom. Nasprotno pa je došlo na shodih večinskih socialnih demokratov do velikih nemirov. Neodvisni in komunisti so več časa pred zborovanji zasedli dvorane, vsled česar so bili povsod na shodih v močni večini. Kakor hitro so pričeli govoriti večinski socialni demokrati, je došlo do velikih demonstracij. Večinoma govorniki sploh niso mogli govoriti do konca. Zborovanja so se deloma predčasno zaključila, deloma pa so jih nadaljevali neodvisni in komunisti po odhodu večinskih socialnih demokratov. Ponekod je došlo tudi do dejanskih spopadov ter so na nekem shodu tudi streljali, pri čemer je bil ranjen urednik »Vorwärtsa« Kuttner.

Iz pokrajine.

k S Strindbergovim »Upnikom« in Čehovim »Medvedom« bodo gostovali člani slov. narodnega gledališča v Ljubljani pod vodstvom režiserja Bratine dne 26. t. m. v Kranju, 27. v Trzinu, 28. na Bledu in 29. na Jesenicah.

k Pošiljanje pisma v Ameriko posreduje »Slovenski Rdeči križ« v Ljubljani. Pismo naj obsega samo družinske razmere, naslov naj se napiše natančno, razločno in s črnilom. Tako opremljeno pismo naj se vloži v kuverto in priloži 70 vin. za poštino, ter pošlje na »Slovenski Rdeči križ«, Ljubljana, Poljanska cesta 4, II. nadstr., vrata 39.

k Sorodniki vojnih ujetnikov v Italiji, ki ne morejo denarno podpirati teh ujetnikov, naj vložijo na »Slovenski Rdeči križ« v Ljubljani, Poljanska cesta 4, II. nadstropje, vrata 39 od županstva in župnega urada potrjeno prošnjo, da sami nimajo sredstev za podporo svojih sorodnikov v ujetništvu in zato prosijo zanjo pri Rdečem križu. Obenem naj se navede v prošnji natančni naslov dotičnega vojnega ujetnika, ki se zanj prosi podpore.

k Zastopniki jugoslovanskega dijaštva v Belgradu. Iz Zagreba poročajo. Zastopniki jugoslovanskega akademičnega podpornega društva in zastopniki jugoslovanske akademične menze, so odpotovali danes v

Belgrad, da posredujejo pri ministrstvu za prosveto in pri celokupni vladi za pomoč tema dvema najvažnejšima dijaškima institucijama.

k Ukraden otrok. Prejeli smo iz Šmarji pri Ljubljani. Otroka, ki se je 14. t. m. izgubil, so odpeljali cigani v smeri Šmarje-Lipoglav, št. Pavel, Rudnik. Ljudje, ki so videli cigane z nenavadnim belim otrokom, so to 21. t. m. sporočili na otrokov dom, odkoder so o tem obvestili orožništvo in otrokovo mater, ki se je takrat slučajno nahajala v vasi Selo pri Rudniku. Orožništvo je začelo cigane takoj zasledovati, mati pa je v bližini Rudnika izvedela, da so ravno kar opazili cigane v bližnjem gozdu. Da bi se prepričali o resničnosti te govorice, so se napotili trije fantje, med njimi Ahlin iz Srednje vasi pri Rudniku, za cigani. Kmalu so jih našli, ko so si ravno kuhali kosilo. Jožef Ahlin je med njimi takoj spoznal izgubljenega otroka, ki ga je pred enim tednom slučajno videl še pri materi. V hipu ni vedel, kaj bi storil. Vprašal jih je, če so prišli od Šmarja. Cigani so takoj uvideli, da jim preti nevarnost. Pred fanta stopi cigan s puško in ga vpraša, kaj išče pri njih. Med tem so drugi cigani izgubili v gozdu. Ker ni imel nobeden izmed fantov orožja, so se umaknili, cigan pa je šel za svojimi ljudmi. Tudi o tem je bilo obveščeno orožništvo. Ker je sedaj zadeva v rokah orožništva, je upati, da v kratkem zasadijo nesramne tatiče. Ako bi pa kdo videl cigane, naj to nemudoma sporoči na bližnjo orožniško postajo, ker bo s tem zelo olajšal delo orožnikom in obenem izkazal veliko uslugo nesrečni materi.

k Podporno društvo vojnih invalidov v št. Jerneju na Dolenjskem priredi v nedeljo, dne 27. t. m., ob pol 4. uri popoldne v društveni dvorani v št. Jerneju veselico z igro: »Trije tički«. Po igri se vrši prijateljski večer z zabavnim sporedom. K obilni udeležbi se vabijo domači in okoličani. Odbor.

k Italijani na Sušaku. Z Reke poročajo. Po izjavi italijanskega kapitana Perattija, bodo italijanske čete odšle iz suškega ozemlja, kakor hitro bo minila delavska stavka. Narod tej vesti malo veruje, ker je dosedanja praksa povzročila že dosti razočaranj.

k Mažarska sovjetska vlada prodala naše efekte Italijanom? »Narodna politika« poroča: Kakor doznavamo, je budimpeštanska sovjetska vlada prodala vse hrvatske in slovenske vrednostne papirje, ki so bili deponirani pri mažarskih denarnih zavodih, Italijanom. Vrednost teh efektov znaša več milijonov. Ta vest uradno še ni potrjena in ne vemo, ali moremo doslovno verovati v njeno istinitost. V naših trgovskih krogih je zbudila ta verzija pravo konsternacijo. Imeli smo priliko, doznati iz novin, da je mažarska sovjetska vlada izdala naredbo, naj se imovina tujih državljanov izloči iz skupnega državnega imetja, ki je zaplenjeno po sovjetski vladi. V to svrhu je bilo urejeno, da morajo vsi inozemci svoje zahteve in vrednosti prijaviti poslanstvu mažarske sovjetske republike na Dunaju. Naši državljani imajo mnogo vrednostnih papirjev pri mažarskih denar-

aih zavodih ter tudi mažarske državne papirje. Milijoni našega denarja leže v Mažarski, pa bi bilo prav, da izda vlada navodila našim državljanom, kaj naj store.

Iz Ljubljane.

I Srbski gostje so si danes dopoldne ogledali »Jugoslovansko tiskarno«.

I Slovo Hinka Nučiča. Odhajajoč iz Ljubljane se zahvaljujem slavnemu občinstvu za naklonjenost, obisk, cvetje in darove povodom mojega poslovnega večera na Ljudskem odru in kličem vsem svojim prijateljem in neprijateljem srčni »Zbogom!« Ljubljana, 23. julija 1919. Hinko Nučič, ravnatelj mest. gledališča v Mariboru.

I Ruski koncert. Snoči se je vršil v Unionu »ruski koncert«, ki je bil zelo dobro obiskan. Občinstvo je živahno pozdravljalo nastopajoče osebe, posebno pianistino Durnovo, ki je prejela v dar krasen šopek in igralko Potapenko, ki je plesala »Lepirico« in »Ruski ples« v splošno zadovoljstvo. V ostalem je bil uspeh tega večera bolj denaren; iz splošnega razpoloženja v dvorani je bilo soditi, da je bilo občinstvo nezadovoljno, ker je pričakovalo nekaj večjega.

I Tečaj za učitelje na trgovskih nadaljevalnih šolah. Na Slovenski trgovski šoli v Ljubljani se bo vršil od 18. avgusta do 13. septembra t. l. tečaj za izobrazbo učiteljev na trgovskih nadaljevalnih šolah v Sloveniji. Prošnje za sprejem je treba poslati najkasneje do 1. avgusta t. l. na ravnateljstvo. Glede natančnejših podatkov se opozarja na razglas v Uradnem listu št. 121.

I Dopusti zasebnih uradnikov. V zadnjem času prihaja na Društvo zasebnih uradnikov nebroj pritožb od strani članov, zaposlenih pri raznih trgovskih in industrijskih podjetjih, da jim njih delodajalci ne dajo zakonitega dopusta. Društvo zasebnih uradnikov je znana cela vrsta takih podjetnikov, ki nezakonito prikrašavajo svoje osebe v pristojnih mu pravicah. — Z ozirom na to opozarja Društvo zasebnih uradnikov v Ljubljani na določilo § 17. zakona o trgovskih nastavljenicah, ki pravi med drugim, da je delodajalec dolžan dati svojemu uslužbenec dopust, in sicer ako službeno razmerje obstoja že šest mesecev, vsako leto dopust, ki traja neprenehoma 10 dni. Ako je službeno razmerje trajalo neprenehoma že 5 oziroma 15 let, znaša vsakoletni dopust najmanj 2 do 3 tedne. Tudi za čas dopusta je delodajalec dolžan dati delojemalcu redno plačo. Ako je delojemalec vsled bolezni ali nezgode bil zadržan opravljati svojo službo, se mu čas tega zadržka v njegov dopust ne sme všteti.

I Kandijski boljševiki pred deželnim sodiščem. Danes se vrši pred tukajšnjim deželnim sodiščem razprava zaradi znanih decemberskih izgrediv v Kandiji. Obtoženi so: Jožef Pirnar, sedlar z Broda, Ivan Florjančič, posestnik iz Runanje vasi, Alojzij Košir, posestnik in gostilničar z Broda, Franc Sajevec, vžitkar z Broda, Jožef Sporar, posestnik Romanje vasi, Jožef Pavlin, posestnik s Petovega vrha, Franc Fabjan, kočar iz Irče vasi, Janez Besnik, kočar iz

Birčne vasi in Anton Mavsar, posestnik z Velikega Cerovca. Obtoženi so vdrli 27. decembra v občinsko pisarno v Kandiji in zahtevali od župana Zurca, naj odstopi in prevzame vojno posojilo, ki ga je podpisala občina. Županu so grozili in ga 4 in pol ure niso spustili iz občinske pisarne. Senatu predseduje višji sodni svetnik Vedernjak, votanati so: dvorni svetnik Andolšek, nadsvetnik Einspieler in svetnik Levičnik. Obtožbo zastopa državni pravdnik dr. Modic, obtožence zagovarja dr. Milan Korun. O izidu obravnave bomo poročali.

I Vzklicna razprava. Pri okrajnem sodišču v Kamniku je bila obsojena v tri tedne strogega zapora posestnica Marija Brojan iz Lok. Tožil jo je Miha Sršen, katerega sorodnica je pričala, da je Brojanova rekla: »Lani je bil moj mož kaznovan, ker je rekel Sršenu kripel. Sinoči je pa zopet napadel mojega sina. Ta kripel ali švedra naj doma ostane.« Druge priče psovke »kripel ali švedra« niso potrdile. Tudi Sršenova sorodnica ni vedela ali je rekla Brojanova »kripel ali švedra.« Zagovornik Brojanove dr. Furlan je zahteval v prizivni razpravi, da naj se obtoženka oprosti, Sršenov zastopnik dr. Krejči je zahteval, da naj se potrdi obsodba I. inštanice. Predsednik senata nadsvetnik Vedernjak je razglasil razsodbo: »Brojanova se oprošča, ker se ni dokazalo, da bi bila rekla Sršenu kripel ali švedra. Sicer pa, če je invalid doma, naj ostane doma in naj ne razgraja okoli.«

I Obsojen tat. 2 leti težke ječe je prisodilo ljubljansko deželno sodišče zidarju Andreju Lampiču iz Bizovika, ki je okradel perico Marijo Židanovo, pri kateri se je ženil, a ni marala zanj, in posestnico Miklavčičovo. Lampič je bil dvanajstkrat predkaznovan. Ko je predsednik senata sodni svetovalec Levičnik razglasil razsodbo, je Lampič zmajal z glavo in zagodrnjal: »2 leti! Hm! Po nedolžnem ste me obsodili. Ta razprava se bo še enkrat vršila. Predsednik: »Kaj ne, čez dve leti?«

Po svetu.

s Napoleonovi lastnoročni podpisi so se plačevali lani na Nemškem zelo drago. Tako so plačevali na dražbi zbirke v Leipzigu za besedo »Bonaparte« 140, 145, 175, 220 mark. Za okrajšanko »Napol.« 230 mark in za »Np.« 190 mark. Tri vrstice, napisane od Napoleona na rob neke prošnje in podpisane »Bonaparte«, so vrgle 400 mark. »Življenje Napoleonovo«, spisano od I. H. Rosé in izdano l. 1807 v Londonu, je šlo za 4210 mark. Ta spis sestoji iz devetih zvezkov in je bogato opremljen s slikami.

s Narodi, ki propadajo. Ko rimskega cesarstva ni več branilo lastno ljudstvo, ko so se ljudje v velikem mestu vdajali uživanju in nenravnemu življenju, kmetje pa obubožali, ko so se rimske matere branile otrok, tedaj so se za rimsko cesarstvo borili narodi, ki so jih Grki in Rimljani smatrali za barbare. To so bili Germani, Galci, Slovani, Skiti in drugi. Armada je bila sestavljena iz vseh mogočih rodov, Rimljani so bili samo častniki. Konec je bil tak, da so ti barbari pokončili cesarstvo: ki so ga

imeli braniti. Danes se Francija večinoma še sama bojuje, vendar pa se ne čuti dovolj močne za odpor. Že kliče na pomoč vojake iz naselbin. Anglija, ki ima armado najemnikov, je nahujskala Japonce in se baha s svojimi tujimi vojniki. Rusija porablja Baškire, Mongole in druge, medtem ko hrabrih Fincev ne pošilja v boj, ker se ji ne zdijo dovolj zanesljivi. Avstrija in Nemčija morata braniti tla Evrope pred temi barbarskimi armadami. Oblasti trojnega sporazuma se skrivajo za barbare kakor nekdanj mogočnjaki starega Rima. Če je še treba dokazati, da naši nasprotniki notranje propadajo, je dan dokaz s tem.

s Miroljubni panter. V nekaterih krajih Meksike smatrajo ljudje panterja za svojega prijatelja. Kdor ubije jaguarja, dobi veliko nagrado, kdor pa ustrelji panterja, plača kazen. Jaguar je velika nadloga za prebivalstvo, ker napada živino, medtem ko panter ne, temveč se preživlja z divjačino, in če je sila, tudi s kuncji. Meksikanci pripovedujejo mnogo zgodb o panterjevi miroljubnosti. Mladi sin nekega pastirja je ležal na ravni strehi svoje kolibe in je odtam pazil na govedo. Naenkrat vidi, da stopa živina v ograjo, kakor da jo kdo tjakaj žene. Vedel je, da se ob tem času govedo ne goni domov, in je mislil, da pride za živino kmalu njegov oče in mu pove, zakaj goni čredo s paše. Slednjič se prikaže pastir, toda ne njegov oče, marveč panter. Prestrašeni deček skoči dol in ostane od groze kakor ukopan na mestu. Zver gre mimo njega, ga pogleda, mu pokaže zobe in ga udari z repom. Nato gre na bližnji hriček, se razgleda po okolici in se zopet vrne. Ko pride mimo mladeniča, ki je kakor začaran stal še vedno na istem mestu, ga ošine še enkrat z repom, kakor za spomin, in izgine.

s Kaj se sliši v zrakoplovu? Posamezni glasovi, šumi in ropot se slišijo v zrakoplovu razmeroma zelo visoko. Strokovnjaki so s poskusom dosegli, da sliši zrakoplovec žvižg železniškega stroja do 3000 metrov višine, ropot vlaka do 2500 metrov. Lajež psov in strel puške do 1800 metrov. Vpitje množice se sliši 1600 metrov visoko, ravno tako petje petelinov in zvonjenje. V višavi od 1400 metrov se dobro razloči bobnanje in igranje orkestra. Ropotanje voza po tlaku se sliši 1200 metrov visoko. V višini 100 metrov se še razloči človeški klic, regljanje žab in čvrčanje murnov pa se zazna še v višini 200 metrov. Od zgoraj dol se glasovi ne slišijo tako dobro.

s Francoske zahteve za ubitega francoskega narednika v Berlinu. V Berlinu so bili ubili nekega francoskega narednika, zato pa jim je poslal maršal Foch sledeče zahteve: Sodno postopanje morajo pospešiti, nemška vlada se mora opravičiti, nositi stroške za prevoz mrtvega trupla in za pogreb ter izplačati svojcem rajnika odškodnino 100.000 frankov. Končno mora plačati Berlin kazni 1 milijon frankov v zlatu. Nemška vlada je naznanila, da je storila vse, da najdejo krivca in izraža sožalje francoskemu poslaniku, Clemenceauju in Fochu. Izjavila je, da bo nosila stroške prevoza in pogreba; o ostalih zahtevah se bo posvetoval državni zbor.

Najbolj sestavljeni jeziki. Jezik afriških domačinov zvanih Bantu ima pravzaprav 150 narečij. To pa ni nič izrednega, ker je mnogo plemen Bantu. Ali mali pircijski narod Baskov, ki ne šteje več ljudi kakor Velika Praga, pa ima 8 narečij s 25 podnarečji tako različnih med seboj, da kdor razume samo eno, ne razume sploh nobenega drugega.

s Pomorska plovba med Francijo in Poljsko. »Le Temps« je izdal, da se je parobrodsko društvo Worms odločilo, da začne s stalno plovbo do Danega in izvede na ta način osnovo plovitve med Francosko in baltičskimi lukami, ki je bila v načrtu že leta 1914.

s Stavka igralcev v Parizu. Zveza gledaliških igralcev v Parizu je bila tudi sklenila stavkati dne 21. julija, a le radi draginje, ne pa proti ekspediciji ententnega meščanstva proti boljševikom.

s Pregovori o ženah. To so francoski pregovori: »Žena iz zlata je ravno toliko vredna, kot mož iz slame.« — »Lepa gospa, malo razuma.« — »Žena, vreme in sreča se stalno izpreminjata.« — »Žena, ki preprosto stoji ob oknu, je kot vinski grozd sredi ceste.« — »Kdor hoče imeti žalosti in skrbi, si mora dobiti ženo ali ladijo.« — Tako Francozi. Škoti pa: »Ženska, ki hoče biti ljubka in modra, mora biti hitra v poslušanju in nagla v govorjenju.« — »Žalostno je za ono žensko, ki nima jezika, a blagor možu, ki je z njo poročen.« — »Bolje na pol obešen, ko nesrečno poročen.«

s Vojske zadnjih 40 let. Od leta 1878. je bilo 18 vojsk, med njimi zlasti več krvavih kolonijalnih vojsk. Najznamenitejša vojske evropskih narodov so v tem času rusko-turška (1878), francoska kolonijalna vojska v Tunisu (1881), francoska ekspedicija v Tonking (1885), francoska ekspedicija na Madagaskar (1895), grško-turška vojska (1896), vojska Italije proti Abesiniji (1897), špansko-amerikanska vojska (1898), burška vojska (1899), angleška ekspedicija v Sudan istega leta, vojska evropskih velesil proti boksarjem na Kitajskem (1900), rusko-japonska vojska (1905), francoska ekspedicija v Maroko (1908) in na štirinajstem mestu stoji turško-italijanska vojska (1911). Nemčija je sodelovala samo v vojski zoper boksarje. Vendar stoji na petnajstem mestu nemška ekspedicija v Južno Afriko proti Hererom. Vojska, v katero ni bila zapletena nobena izmed evropskih držav, je bila vojska med Kitajsko in Japonsko leta 1894. Iz najnovejšega časa moramo še prišteti dve balkanski vojski. Nemčija je imela v tem času dve vojski, Francija pet, katere so se vse vršile v naselbinah. Turčija tri, Italija dve, Anglija tri, in sicer tudi v naselbinah, Japonska dve in Španija dve. V vseh teh vojskah je sodelovala tudi mornarica.

Aprovizacija.

a Aprovizacija južne železnice razdeljuje svojim članom pol kg soli na osebo po 2 K kg.

a Društvo zasebnih uradnikov in uradnic v Ljubljani naznanja svojim članom, da je prejelo nekaj masti. Ker pa je količina jako majhna, približno 100 kg, in trenutno te kakovosti ni mogoče dobiti, se člani naprošajo, da se za razdelitev oglašajo le najpotrebnejši, ker se bo sedaj upoštevalo le te. Večja množina masti dojde kasneje, in takrat se bo oziralo na vse. Mast se na drobno ne more razdeljevati, ker se nahaja v pisarni. Zato naj se dogovori več članov, ki so pripravljeni prevzeti cel zavitek masti, ki tehta 12.50 kg. Treba se je zgledati in mast prevzeti najkasneje do ponedeljka 28. junija. Cena je 22 K za kg. Kdor želi pojasnil, naj se oglasi v pisarni.

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Raš; preložil Al. Benkovič.)

(Dalje.)

»A kkk-aj boste ggg-ovorili! Ko sem pa vse videla na lastne oči. Saj še stekleničnice nima!« je ostro hkrkala Tercijanka in se nazadnje spustila v hripav smeh.

»Da je nima?« se je začudila pristavnica, zdaj že dosti mirnejša.

»Nnn-imal nnn-imal!« je trdila tetka in potuhnjeno a odločno kimala z glavo.

»Glejte no, tega pa res nisem opazila, to moram reči. Seveda, le od daleč sem malo pogledala, človek ni rad usiljiv. Mor-da pa je vendarle vmes saj ni mogoče, da bi ne imela stekleničnice,« je odgovorila pristavnica v hudi zadregi.

»Nnn-i ga, nnn-i, vam pravim! Zato sem rekla, da mu ni bilo treba tako daleč hoditi ponjo. Tu pri nas ga ima vsaka hiša, vsako dekle si ga preskrbi že pred svatbo, a taka gospa ga nnn-imal!« in ne da bi pogledala pristavnico, se je tiho smejala.

»Sicer so pa same lepe stvari, rezani stoli, postelje visoke —« je opomnila pristavnica boječe.

Tercijanka je zaničljivo zamahnila z roko.

»Iii — koliko pa je vredno? Kaj se boste čudili, kumica! Pravijo, da je bila nekje za učiteljico, to je že zadnje! Kje pa naj vzame? Katera kaj ima, za kaj takega ne gre! Nnn, njemu bo še žal, da je vzel tako revno, stari Domorazkovi pa krona pade z glave — venomer je govorila: Naš oskrbnik — naš oskrbnik! — To je sirota, ta gospa, še steklenika nima!« Ta govor je bil en sam porogljiv smeh.

»No, lahko noč Bog daj, mati, mudi se mi še nekam —«

»Le poslušajte me, pristavnica, revno ggg-ospo boste imeli!«

A pristavnica je že odhajala na desno po beli stezi, ki se je izgubljala med temnimi vrtovi.

Tercijanka je šla na trg. Bilo je že tako temno, da se je že v mraku izgubljala nova, čisto zlata, podnevu žareča se obleka Matere božje, ki je stala na stebri sredi trga. Enonadstropne in pritlične hiše z lopami, zidane in lesene so izginjale v vrtovih, v katerih so črnela stresena drevesa. Skoro v vseh oknih so se že bliskale luči in na belih zagrinjalih so se majale sence. Po cesti, ki drži čez dolgi, trapezasti trg, so s klanca dol škripala kolesa voza, katerega je vlekle par krav; zdaj pa zdaj se je oglašil človeški glas, enakomerni, drsajoči ropot ročne slamoreznice ali mukanje žejnega živinčeta, zvenkljanje zvončka pri prodajalničnih vratih, odlomek hripave pesmi, vabljen od otročje roke strun siromašnih gosli.

»Sem dav roko, da se mi ne bo ttt-reba vsak hip ustavljati!« je zabrenčala Tercijanka in vzmši otroka za levico pospešila korak. A ni ji ušlo, da imajo pri županu že razsvetljeno, da pa gospa še vedno stoji pri odprtem oknu, in da je pri doktorju luč v veliki sobi. Koga imajo neki? je šinilo Tercijanki v glavo.

»Le poglej ga, otročaja neumnega; pri- nesti moram sss-ladkor in kavo, a ti me nič ne spomniš!« je godrnala Tercijanka in jo še hitreje preko trga udarila proti največji hiši, poti tisti, koje streha se je ponašala s pravim angleškim skriljcem.

»Bog daj dober večer,« je pozdravila, stopajoč v veliko, obokano prodajalnico, in neprestano smehljaje se zahtevala, prišedši do mize: »Torej za tri kave in za pet sladkorja bom prosila!«

»Dober večer gospa Tercijanová, dober večer!« je za mizo odgovarjala majhna, debela, gladko počesana gospa, na senceh že precej pobeljena. Vzemši tehtnico se je obrnila k predalom in iskala, kar je zahtevala Tercijanka.

»Kje pa ste se mudili, gospa Tercijanová, kje? je povpraševala in razpihala zložen škarnuc.

»S to-le nogavico, gospa Darburjanová, hodim okoli, pa lenobo pasem na stara leta. In tako sem ravno naletela, ko so h gospodu oskrbniku selili mlado gospo,« je skromno razlagala Tercijanka.

»Tako — torej jo ima že tu?« je hitro rekla Darburjanová in takoj pristavila s kislim nasmehom: »Pa nisem nič opazila, da bi bili streljali!«

Tercijanka je postavila otroka na tla in z dlanjo držeč se za usta se silila v smeh.

Darburjanová je ponudila otroku sladkorček in rekla že čisto mirno: »Smejam se kar tako — prosim vas, kdo pa bi se zmenil za oskrbnika, nam je to vseeno, človek ima od jutra do večera dovolj opravil!«

»Pri meni je ravno taka, od jutra do večera nnn-e sedem! Zdaj otrok, zdaj kuha, dela dovolj povsod — to vam povem — saj sem gospodinja pri omoženi hčeri. Pa po naključju sem prišla zraven, ravno so skladali.«

»Bog daj srečo,« je naglo nadaljevala gospa Darburjanová, »mi ne zavidamo nikogar, vsakemu želimo najboljše. Dobrega nam ljudje ne žele — to je nevoščljivost, o, to vem, posebno odkar smo si postavili to hišo — a zakaj bi mi ne privoščili, ne?«

»O jaz že vem, kako je to,« je pritrdjevala Tercijanka in se nasmihala.

»Mi smo hvala Bogu lahko zadovoljni; skrbi se nam počasi manjšajo, oba sina nam delata veselje — če prav študiranje ni zastoj — za Malko pa imam že vse. Od vseh strani prejema pisma, a nam se nič kaj ne poljubi; čemu bi hiteli, si mislimo, časa ima še dovolj, naj se počije doma pri starših — čeprav ona ne počiva, dekle je sila delavno, njena mati sem, a v tem jo moram pohvaliti. Dobra gospodinja bo, dobra — reči moram, da sem si lepo vzgojila tega otroka.«

Tercijanka se je medlo smehljala, pritrdjevala in rekla: »O, to vem — taka hiša!« (Dalje.)